

Fra ørken til spændende natur

I Abildå, som i de mange andre brunkulslejer i Midt- og Vestjylland, har de tidligere golde og barske ørkener, efter brunkulsgravningen på 50 år, udviklet sig til en spændende og afvekslende natur. Tag selv på en lille 2 km. lang rundtur i lejet. Der er en afmærket sti, der starter ved p-pladsen ude ved vejen.

Planterne indvandrede

Da udgravningerne stoppede i 1965 lå hele området hen med dybe huller og store ler- og sanddynger. Nogle steder blev der plantet til, og andre områder udviklede sig selv. Mosser og laver bredte sig over sandet. Senere kom græs og lyng og til sidst voksede buske og træer op. Pil og birk er kommet til med vindens hjælp. Fugle og mus har hjulpet til med spredningen af rønnebær, agern og bog.

Dyrene

Masser af insekter, frøer, tudser, fugle, små og store pattedyr, som mus, hare, ræv, rådyr, dådyr og kronstyr, lever nu i området med de mange forskellige levesteder i det kunstige landskab.

Tag på brunkuls naturtur

En 2 km. lang afmærket rute går rundt i den smukke og afvekslende brunkulsnatur. Her kan du opleve planter og dyr på tættest hold. Se ruten på kortet inde i denne folder. Turen rundt er ikke handicapegnet.

Sådan finder du Abildå Brunkulsleje

Lejet ligger mellem landsbyen Abildå og udsigtspunktet Trehøje. Fra p-pladsen, ud til vejen, følger du grusvejen ned til lejet med udstillingshus, overdækket madpakkehus og toilet. Der er fri adgang året rundt dog med betaling ved særarrangementer.

Hund i snor

Seværdighed

Madpakkehus

Toilet

I samarbejde med Herning kommune og de frivillige ved Abildå brunkulsleje.

Abildå brunkulsleje

Timringvej 8b, 6973 Ørnghøj
tlf. 20940209/22154171
l.mosegaard@live.dk
www.abildaa.dk/abildaa-brunkulsleje

Herning Kommune, Teknik og Miljø

Natur og Grønne Områder,
Enghavevej 10, 7400 Herning
tlf. 96 28 28 28 - teknik@herning.dk
www.herning.dk

Abildå Brunkulsleje

Herning
Kommune

Lidt om brunkulsgravning

Der findes over 3000 ha tidligere brunkulslejer. De største ligger ved Søby syd for Herning. Brunkullene blev gravet fra 1914 frem til begyndelsen af 1970-erne.

Her i Abildå stoppede gravningen i 1965. Mange mænd, kvinder og børn slog sig ned i de mange store og små brunkulssamfund. Sammenlagt bliver det til mange tusinde.

Bare i Abildå Brunkulsleje arbejdede der på et tidspunkt 400 mand, og dertil kom så koner og børn.

Billederne her er fra teaterstykket "Kulstykket" fra 2014, der handlede om livet i et brunkulsleje på godt og ondt.

Hvad skulle brunkullene bruges til?

Brunkullene blev brugt i kakkelovne, komfurer, mejerier, teglværker, cementfabrikker og på elværker. Der var især tryk på brunkulsgravningen under de to verdenskrige, hvor man ikke kunne importere kul og olie. Brunkul har større brandværdi end træ og tørv men mindre end koks, kul og olie.

Brunkul er lavet af gamle plantedele

Selve brunkullene er egentlige rester af sump- og vandplanter, som levede for mere end 15 millioner år siden, da store floder og søer dækkede Danmark. Brunkullene ligger i 1 til 2 m tykke lag dækket af op til 30 m lag af sand og ler. Det er især i Midtjylland, at der findes brunkul i jorden.

Brunkulslejet

I Abildå Brunkulsleje har tidligere brunkulsarbejdere genskabt et rigtigt graveområde. Her er der en gravemaskine, der stadig kan køre. Den første lørdag i juni, juli, august og september kan man komme og se gravemaskinen og frivillige "brunkulsarbejdere" grave efter kullene. Man kan her få et indblik i det hårde, farlige og beskidte brunkulsarbejde. Det er muligt, mod betaling, at bestille levendegørelse af brunkulslejet.